

TMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 5988

Tarih : 24.06.2024

10/1530

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Büyük Çınar-Mazıdağı Yangınının nedenlerinin, müdahaleye geç kalınarak insanların ve hayvanların toplu ölümüne sebep olan sorumluların, yaralıların yaşadıkları illerde tedavi edilememesinde payı olan yetkililerin açığa çıkarılması; yangında yakınlarını-evini-ekinini-hayvanını kaybeden yurttaşların zararlarının ve tazmin yollarının tespit edilmesi, oluşan devasa ekonomik ve ekolojik yıkımın boyutlarının araştırılması, yangın bölgesinin Afet Bölgesi ilan edilmesi amaçlarıyla Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

Ceylan AKÇA CUPOLO

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

20 Haziran 2024'te saat 22.15'te Diyarbakır Çınar ilçesine bağlı Köksalan Mahallesi'nde başlayan ve Ağaçsever, Yazçıceği, Bağrıç Mahalleleri ile Mardin Mazıdağı ilçesine bağlı Yücebağ, Şenyuva, Yetkinler Mahallelerine ilerleyen yangın; 17 köyde/mahallede, 55 bin dekarlık mera, orman ve tarım arazisini de kapsayan bir alanda 15 kişinin yaşamını yitirmesine, bir kısmı ağır olmak üzere 78 kişinin yaralanmasına sebep olmuştur. Yangın; büyük kısmında tahıl yetiştirilen tarım alanlarını üzerindeki ürünlerle yok etmiş; hayvancılıkla geçinenlerin sürülerini ve yaban yaşamını ortadan kaldırmıştır. Diyarbakır Kent Koruma ve Dayanışma Platformu'nun uzmanlardan oluşan bir heyetle yerinde yaptığı incelemeler sonucu hazırladığı rapora göre yangında *"504 hayvanın can verdiği, 214'ünün kesime yönlendirildiği, 100'ün üzerinde tedavisi devam eden hayvanın bulunduğu"* tespit edilmiştir.

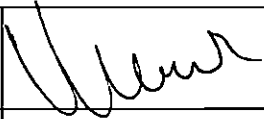
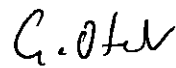
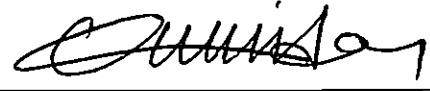
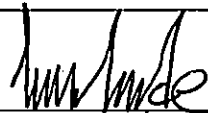
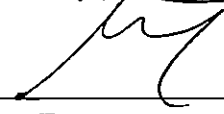
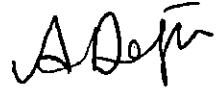
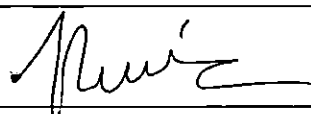
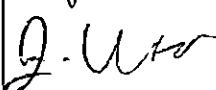
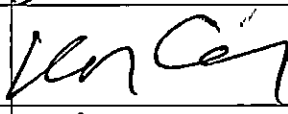
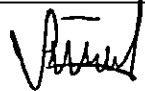
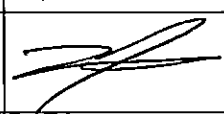
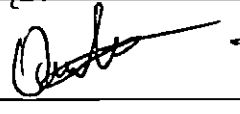
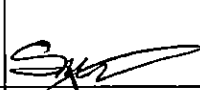
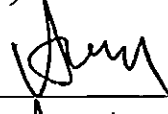
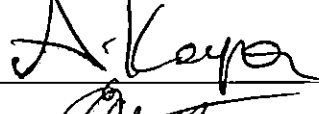
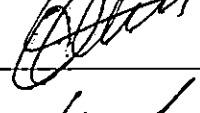
BBC News'te yayınlanan bir haberde, yurttaşlar yaşadıkları bu afeti **küçük kıyamet** olarak adlandırmaktadır, *"Herkes kendi imkanıyla yangını söndürmeye gitti ama bir anda alevlerin ortasında kaldılar. Çoban, sürüsüyle yandı, alevlerin arasında kalan bir köylü elektrik direğine tırmandı ama alevler o kadar yükseldi ki daha fazla dayanamadı ve düştü"*, *"Göksu Baraj Gölü bizlere çok yakın ama neden havadan yardım gelmedi"*, *"Batı bölgelerinde çıkan yangınlara havadan müdahale edilirken, hububat deposu olan bu bölgede neden havadan destek araçları yok!"*

Tesadüfle **Büyük Çınar-Mazıdağı Yangınından** sadece saatler sonra Manisa Salihli'de yaşanan bir diğer elim orman yangına **havadan ve karadan** müdahale edildiğine dair haber geçiyor Anadolu Ajansı. Çınar-Mazıdağı arazisinin engebeli ve tepeli yapısı karadan müdahaleyi zorlaştırıyor; yurttaşların dediği gibi sadece 7 km uzaklıkta bir baraj gölü var ve o gece #YangınBölgesineAcilHelikopter başlığı X sosyal medya platformunda Türkiye gündeminde ilk sıraya oturuyor. Herkes hep bir ağızdan derhal havadan müdahaleyi haykırıyor, fakat Manisa'daki yangına anında havadan müdahale edebilen **Devlet; Diyarbakır'da, Mardin'de kapı duvar!** Küçük kıyamet bununla da bitmiyor; Mardin Tabip Odası'nın Çınar-Mazıdağı Yangını Ön Raporuna göre; hastanelerde **yanık tedavi ünitesinin bulunmaması** sebebiyle çok sayıda hastanın civar illere sevk edildiği ve bu durumun yanık gibi acil müdahale gerektiren durumda yaşanan kayıpların artmasına sebebiyet verdiğini gösteriyor.

Binlerce dönüm ekini, yüzlerce canlıyı, onlarca canı yok eden yangının çıkış sebebine dair de çok farklı iddialar gündeme gelmiştir. Aynı gece Diyarbakır Valisi yaşananın 'anız yangını' olduğunu açıklamış, ertesi gün yangında vefat edenler için kurulan taziyede gerekçesiz tezini yeniden ileri sürünce yurttaşlar tepki göstermiştir. Bu sırada yaşananları kameraya aldığı için S.Ç. adlı genç **Vali korumaları tarafından darp edilmiştir**. TMMOB İl Koordinasyon Kurulunun hazırladığı Değerlendirme ve Teknik Ön İnceleme Raporu ise, görgü tanıklarının ifadelerini destekler mahiyettedir *"yapılan tespitler ışığında; yangın sebebinin anızlardan kaynaklı olmadığı, elektrik hat ve direklerinin bakımsız ve tehlikeli olduğu, iletim hatlarındaki bakımsızlık, direklerin etrafında yangına karşı önlemlerin alınmaması, aşırı gerilimden kaynaklı ark oluşum yoğunlukları, yine ayrıca ilgili kurumun hemen yangının çıktığı günün ertesinde direkleri değiştirme ve onarımının yapılması delilleri karartma gibi gözlemlerden kaynaklı, oluşan yangının elektrik hatlarından kaynaklı olabileceği"* ifade edilmiştir. Diyarbakır Barosu tarafından ise *"Yangının çıkış sebebi ve müdahalede geç kalındığı iddialarına ilişkin etkin bir soruşturma faaliyeti yürütülmesi amacıyla 'Birden Fazla İnsanın Ölümüne ve Yaralanmasına Sebebiyet Verme', 'Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Düşürülmesi', 'Görevi Kasten Kötüye Kullanma' suçları kapsamında Çınar Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda"* bulunmasıyla beraber Dicle Elektrik Dağıtım Şirketi de iki

ayrı açıklamasında ‘anız yangını’ işaret etmiş ve dahası yangının ilk tanıklarından olan ve “*yangın elektrik tellerinden çıktı*” diyen İ.E. hakkında suç duyurusunda bulunmuştur. Kamuoyuna yansıyan son bilgilere göre ise Diyarbakır Başsavcılığı’nın başlattığı soruşturmada çıkan ön raporda, yangının elektrik kaynaklı olduğu tespit edilmiştir.

Büyük Çınar-Mazıdağı Yangınının çıkış anının nedenlerinin, müdahaleye geç kalınarak insanların ve hayvanların toplu ölümüne sebep olan sorumluların, yaralıların yaşadıkları illerde tedavi edilememesinde payı olan yetkililerin açığa çıkarılması; yangında yakınlarını-evini-ekinini-hayvanını kaybeden yurttaşların zararlarının ve tazmin yollarının tespit edilmesi, oluşan devasa ekonomik ve ekolojik yıkımın boyutlarının araştırılması, yangın bölgesinin Afet Bölgesi ilan edilmesi amaçlarıyla derhal bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DINDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	